

COMMUNISTISCHE AGITATIE INZAKE NIEUW-GUINEA

S a m e n v a t t i n g

Blijkens een op 31 maart j.l. gehouden partijbestuurszitting beschouwt de CPN-leiding de stemmenwinst van de communisten niet alleen als een uiting van de sociale ontevredenheid van de massa, maar ook als een motie van afkeuring jegens het Nieuw-Guinea beleid van de Nederlandse regering.

Om de arbeiders meer voor de Nieuw-Guinea kwestie te interesseren en met name tot stakingsacties tegen het kabinetsbeleid te mobiliseren zal het - volgens de communistische visie - nodig zijn in de naaste toekomst meer dan tevoren politieke en sociale eisen met elkaar te verbinden.

De partijleiding hoopt in deze op eenheid van actie met de sociaal-democratisch georiënteerde arbeiders en zelfs op medewerking van de NVV-leiding. Het doen en laten van de P.v.d.A.-politici wordt door de communisten in dit verband met argus-ogen gevolgd.

Het communistische streven naar "buiten-parlementaire actie" neemt kennelijk toe. Verwacht mag worden, dat zij het stakingswapen met name zullen trachten te hanteren, zodra troepenverscheppingen van enige betekenis op handen zijn.

G E H E I MCOMMUNISTISCHE AGITATIE INZAKE NIEUW-GUINEAInleiding

Zoals bekend gaf het najaar van 1961 een opleving te zien van de communistische agitatie rond het vraagstuk Nieuw-Guinea. De politieke actualiteit van het probleem was daar uiteraard niet vreemd aan. De agitatie van de Nederlandse communisten werd nog gestimuleerd door de gemeenschappelijke verklaring, welke de delegaties van de CPN en de PKI ten tijde van het XXIIste CPSU-congres in Moskou hierover aflegden. De praktische toepassing van de daarin geuite gevoelens van solidariteit vormde onderwerp van discussie op de CPN-partijbestuursvergadering van 18 en 19 november 1961. Weliswaar nam de agitatie en propaganda van de CPN en haar ondersteuningsorganisaties tegen het Nieuw-Guineabeleid van de Nederlandse regering sindsdien toe, doch veel indruk heeft men daarmee niet gemaakt. De tot haven- en transportarbeiders gerichte oproep waakzaam te zijn tegen troepen- en wapenverschepingen was voorshands een slag in de lucht, daar van dergelijke transporten nog nauwelijks sprake was.

Het is daarom niet verwonderlijk, dat de communistische hetze rond de jaarwisseling reeds een deel van haar oorspronkelijk elan had verloren.

Nieuw-Guinea en de verkiezingsstrijd

Dit betekende evenwel niet, dat het punt Nieuw-Guinea van de propaganda-agenda van de partij was afgevoerd. Integendeel: de overdracht van Nieuw-Guinea aan Indonesië behoorde, met de eisen van "lotsverbetering" en "neutraliteit", van de aanvang af tot de voornaamste verkiezingsleuzen van de CPN. Dit motto ontving van communistische zijde steeds sterker accent naar mate het conflict tussen Indonesië en Nederland zich in de loop van maart meer en meer toespitste. Fel hekelde "De Waarheid" de plannen van de Nederlandse regering de diensttijd te verlengen en troepen naar het omstreden gebied te verscheppen.

Vanzelfsprekend werden ook de communistische neven- en mantelorganisaties in deze agitatie betrokken. Een communistisch georiënteerd

G E H E I M

- 2 -

G E H E I M

"moeder-comité" verzamelde handtekeningen voor een petitie aan H.M. de Koningin gericht tegen de voorgenomen troepenuitzending. Op communistische instigatie vonden in enkele bedrijven korte proteststakingen plaats.

Dit alles moest mede dienen om de kiezers attent te maken op de juistheid van de inzake het Nieuw-Guinea-vraagstuk door de CPN voorgestane politiek. Paul de GROOT - zelf in Moskou - wees in een "Waarheid"-artikel nog eens uitdrukkelijk op het verband tussen dit vraagstuk en de door het electoraat op 28 maart te maken keuze. Om de kiezers de overtuiging bij te brengen, dat hun stemmen in dit verband vooral bij de PvdA niet veilig zouden zijn, liet men van communistische zijde geen gelegenheid voorbij gaan om deze partij mede verantwoordelijk te stellen voor het "sedert 1949" tussen Indonesië en Nederland bestaande conflict.

Naast de PvdA was bovenal de VVD in deze de zondebok van de CPN, temeer omdat men de uit deze kring afkomstige bewindslieden van Defensie en Binnenlandse Zaken in belangrijke mate voor de kabinets-politiek inzake Nieuw-Guinea verantwoordelijk achtte. Het stemmenverlies van de VVD bij de jongste verkiezingen werd in het eerste Waarheid-commentaar (d.d. 29 maart) dan ook - behalve aan de loonpolitiek - mede toegeschreven aan de houding van het kabinet in het onderhavige vraagstuk.

Partijbestuursvergadering

Ter bespreking van de verkiezingsresultaten vond op 31 maart een CPN-partijbestuurszitting plaats. De plaatsvervangend algemeen secretaris VERHEIJ, betoogde daar uiteraard, dat de stemmenwinst van de communisten behalve als een uiting van de sociale ontevredenheid van de massa, mede gezien moest worden als een motie van afkeuring jegens het Nieuw-Guinea-beleid van de regering. Anderzijds - en enigszins in strijd met het voorgaande - wees hij er echter op dat de massa moeilijk voor politieke kwesties als de onderhavige te interesseren is en op dit punt niet makkelijk tot politieke stakingen (tegen troepen-transporten e.d.) in beweging was te krijgen.

Daarom - aldus VERHEIJ - zal het vraagstuk Nieuw-Guinea meer dan

G E H E I M

G E H E I M

tot dusverre moeten worden gekoppeld aan dat van de lonen.

Dat de huidige politieke situatie rond Nieuw-Guinea op korte termijn protestacties in de bedrijven - tot staking toe - noodzakelijk maakte, achtte VERHEIJ vanzelfsprekend. Hij wees op de belangrijke taak, die in dit opzicht de havenarbeiders van Amsterdam en Rotterdam te wachten stond.

Wederom werd critiek geïoefend op de PvdA, die door haar in het verleden in de Tweede Kamer gevoerde defensiepolitiek er mede debet aan was, dat thans Nederlandse dienstplichtigen naar Nieuw-Guinea konden worden gezonden. Ook in het communiqué van de p.b.-zitting, gepubliceerd in "De Waarheid" van 2 april j.l., wordt deze beschuldiging geuit. Alleen door alsnog vergaderingen, demonstraties en acties tegen het kabinetsbeleid te organiseren kan de PvdA nog aan medeverantwoordelijkheid voor het kabinetsbeleid ontkomen, aldus de tekst. Het NVV wordt in het communiqué opgeroepen in deze zijn taak te verstaan t.w. "het organiseren van de arbeidersactie tot aan de algemene staking toe, tegen de troepenuitzendingen en voor vreedzame besprekingen over de overdracht van het bestuur over Nieuw-Guinea aan de Indonesische republiek".

Jongste ontwikkeling

De oproep van het partijbestuur tot daadwerkelijk verzet tegen het regeringsbeleid kreeg bijzonder relief door het te dien tijde in het vooruitzicht gestelde en inmiddels gehouden Kamerdebat over het regeringsbeleid inzake Nieuw-Guinea.

Vanuit een aantal Amsterdamse en Rotterdamse bedrijven, w.o. de H.A.L., de A.D.M. en de N.D.S.M., werden protesttelegrammen aan Kabinet of Kamer gezonden, waarin o.m. terugtrekking van de Nederlandse troepen uit het overzeese gebiedsdeel werd geëist. In enkele andere bedrijven vonden korte proteststakingen plaats. Communistische agitators als Maud BOSCHART (Rotterdam), Wim van 't SCHIP en Wessel HARTOG (Amsterdam) spraken de betrokken arbeiders toe.

Overeenkomstig de door Harry VERHEIJ gegeven richtlijnen werd daarbij niet vergeten het politieke element met het sociale te verbinden.

G E H E I M

Dit bleek duidelijk uit een van de Amsterdamse telegrammen, waarin was gesteld: "de gelden, die vrij zouden komen bij stopzetting der versterkingen, dienen ten goede te komen aan de loonsverhogingen, die nodig zijn."

Ook tijdens de communistische demonstratie, welke op zaterdag 7 april in Amsterdam plaats vond, deed deze visie opgeld. Zo vermeldde een der daarbij rondgedragen spandoeken de leuze: "Geen miljoen voor Nieuw-Guinea maar voor loonsverhoging". Harry VERHEIJ - de demonstranten toesprekend - bepleitte een algemene werkstaking van communisten en socialisten.

Nabeschouwing

Het ligt in de lijn der verwachtingen, dat de communisten deze agitatie zullen voortzetten. De hevigheid ervan zal stellig evenredig zijn aan de ernst van de politieke situatie op een bepaald moment. Zo mag verwacht worden dat zij - afgezien van stakingen op minder kwetsbare objecten - zullen trachten moeilijkheden te veroorzaken, zodra inderdaad troepenverscheppingen van enig formaat op handen zijn. De mate van hun succes hierbij lijkt - gelijk reeds werd opgemerkt - in belangrijke mate afhankelijk te zijn van de mogelijkheid om politiek en sociaal motief met elkaar te verbinden.

Het feit, dat momenteel enkele CAO's op vernieuwing wachten - w.o. die van de zeelieden - kan in dit verband een voor de communisten gunstig werkende factor zijn.

Het lijkt waarschijnlijk, dat men van CPN-zijde zal voortgaan met zijn pogingen om bij de agitatie rond de kwestie Nieuw-Guinea tot eenheid van actie met de socialistische arbeiders, i.c. de NVV-ers te komen. Zo betoogde de communist Marcus BAKKER op 4 april j.l. in de Tweede Kamer, dat "de arbeidersklasse met haar vakbonden" thans het beslissende wapen (de staking) diende te hanteren. Zal de P.v.d.A. dit aan het NVV vragen, ja of neen, aldus BAKKER. Wanneer ook deze communistische hoop in rook is vervlogen zullen de communisten des te feller van leer trekken tegen de leiders van NVV en P.v.d.A., omdat

- 5 -

G E H E I M

deze hiervoor verantwoordelijk zouden worden gesteld. De felheid van de communistische critiek zal - naar in dit geval verwacht mag worden - nog toenemen naarmate de datum van de gemeenteraadsverkiezingen dichterbij komt.

16 april 1962

G E H E I M